

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.

Előfizetési ára: Egész évre 12 K. Negyedévre 3 K. Tanítóknak, jegyzőknek 10 K. Egy szám ára 24 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap Nyitólór soronként 80 fillér.

Lavinákat

nem lehet kormányozni. Lövészárkokon, el-metszett távirathuzalokon, ostromállapotban vajudó városokon keresztül nincs ma olyan szem Középeurópában, mely pontosan állapíthatná meg az orosz fölundulás képét, mely tudományosan diagnosztizálhatná azt a szörnyűséges kórt, melytől ezen álomszerűen nagyszabású nemzet egész teste reszket és vonaglik.

Kenyeret és békét, megélhetést és nyugalmat, a háboru vörzsvatarai után nyugtató szélcsendet, szóval a béke arany időszakát kívánja a tavaszi forradalom, — sem többet, sem kevesebbet. Bársonyos tavaszi szellő veszi szárnyára az igazság lángját, s viszi szerteszét nagy Oroszországban. S amerre az igazság szentlélekhangja elvonul, a hívők táborára óriássá dagad s a nép széles rétegeiben életre keltett eleven őserő megmutatja igaz arcát a bámuló világnak.

Népeket nem lehet hazug jelszavakkal vezetni, — ez az első tanulsága az orosz forradalomnak. Csak az igazság adja meg azt az erkölcsi bázist, amelyre a kormányzatot építeni lehet. Az elnyomott orosz nép imé öntudatra ébred, — belátja, hogy idegen eszmékért, idegen érdekekért hullatja véré, s a forradalom első lehellete elsöpri azt a kártyavárat, melyre idegen érdekek megfizetett vigécei ékes színekkel festették csalátlák gyanánt Konstantinápoly karesu minaretjeit!

Pedig Konstantinápoly nem kell az orosz népnek, — ennek a sokat szenvedett, elnyomott páriának a béke kell, a nyugalom és a megélhetés.

Vajjon a forradalomé, vagy az ellenforradalomé lesz-e a győzelem, azt most ki tudná megmondani, hisz nem ismerjük egy egész sereg fontos tényezőnek (papság, bürokrácia, udvar, hadsereg) hangulatát és magatartását. Mégis meglehetősen valószínűséggel azt várhatjuk, hogy győzzön bár a forradalom, vagy az ellenforradalom: a háboru halálos sebet kapott. A népies forradalom szellemei túlnőttek azokon a polgári és diplomáciai cselvetőkön, a kik lángralobbantották az orosz proletariátus éhségtől és vértől fűtött haragját.

Népek ébredését ünnepeljük az orosz forradalomban. És eljő az idő, oly biztosan, a mint ez a márcziusi forradalom eljött, — hogy az entente többi államaiban is fölbred az elámitott nép s az igazság fegyvereivel fölvértezve, ledönti a hamis bálványokat.

Mert a tömeget hamis jelszavakkal csak ideig-óráig lehet félrevezetni s jaj a hamis prófétáknak, ha a számadás napja elérkezik!

A tavaszi mezőgazdasági munkálatok.

— A hadseregpáncsnokság biztosítja a katonai munkaerőt. —

Az ország létérdekéért és jövőjéért folyó háboru sikeres vitele és győzelmes befejezhetőse érdekében minden szellemi, erkölcsi és anyagi erőt rendelkezésre kell bocsátanunk. A mezőgazdasági termelést, a közlekedést és a hadrakelt seregek élelmezését minden körülmények között biztosítanunk kell.

A hadrakelt seregek immár csaknem három évig a vérrel áztatott harcmezőkön éjjel nappal a legnagyobb önfeláldozással, egészségük és életük kockáztatásával és feláldozásával a hazát védik. Ez a végtelen önfeláldozás az ország létérdekéért és jövőjéért folyó sorsdöntő élet-halál harcban a harctér mögött élő polgári lakosságra és közigazgatási hatóságokra is elvárhatatlan lelkiismeretbeli kötelességet ró.

A hadseregpáncsnokság erre való tekintettel a következő nagyjelentőségű megkeresést küldötte Udvarhelyvármegye alispánjához:

A tavaszi mezőgazdasági munkálatok végrehajtása közérdeket képez és mindenkinek azon vezérelvvel áthatva kell közreműködnie, hogy az 1917. év tavaszán az őszes szántó területek jól megmunkálva és bevetve legyenek. A vetési területeknek megnagyobbítására, ahol csak lehetséges, törekedni kell, különösen a kenyérmagvak, zab- és burgonyával bevetendő területek kiterjesztésére kell iparkodni.

Az előmunkálatokat a politikai hatóságokkal egyetértve azonnal meg kell kezdeni, ott ahol eddig meg nem történt volna, a következő eljárás követése ajánlatos:

1. A tavaszi vetés alá kerülő területek megállapítása, azok kiterjedése, kat. holdakban és művelési ágak szerint.
2. A polgári hatóságok által való biztosítása a) a szükséges vetőmagvak, és b) a gépezetközöknök.
3. Előszámítás a munkásszükségletre nézve.
4. A munkaerő biztosítása.

A mezőgazdasági munkálatok keresztvittele, a vetőmag, gép- és eszközök biztosítása, a polgári munkásoknak gazdasági munkára való bevonása elsősorban a közigazgatási hatóságok feladata. Katonai parancsnokságok és egyéb katonai alakulatok feladata ezen munkálatok keresztvitelének felügyelete és katonai segítségnyújtása útján a tavaszi vetési munkamenetének előmozdítása.

Egyes esetekben, különösen a határvetési vármegyékben (csapatkörlet), hol munkaerő és igás-erő hiánya mutatkozik és a polgári hatóságok azokat kiállítani nem tudják, katonai támogatás lesz megfelelő mértékben nyújtandó. A katonai segítő erők méreteit az illetékes parancsnokok a helyszínen szerzett tapasztalatok szerint fogják megszabni. Tekintettel a gazdasági munkálatok kiváló fontosságára a katonai támogatás lehetőleg nagy mértékben nyújtandó.

A vetési munkálatokat vezető tisztok a tavaszi munkálatok támogatását, a közigazgatási hatóságokkal a legteljesebb egyetértésben vesetik, melynél azon alapelv tartandó ismét és különösen szem előtt, hogy a mezőgazdasági munkálatok keresztvittele a hadtápkörletben a polgári hatóság feladata. A vetési munkálatokat vezető tiszt

főleg azt ismerje föl, hol van szükség katonai támogatásra, mely aztán zlj. parancsnokság útján lesz nyújtandó. Miért is a járási mezőgazdasági munkát vezető tiszt a polgári hatósággal egyetértőleg, a neki beosztott területről, munkatervezőt, munkabeosztást dolgoz ki és vezet nyilván- tartási jegyzőkönyvet, melyekből nemcsak a tavaszi munka előhaladása, hanem a nyújtott katonai segély is tisztán kivethető lesz.

A munkás szükséglet fedezésére a polgári hatóságok most már felszólítandók, hogy a m. kir. kormány erre vonatkozó rendelkezésének figyelembe vételével, tervszerű munkásbeosztást készítsenek, hogy így a helybeli lakosság, nők és munkabíró korban levő gyermekek bevonásával a mezőgazdasági munkálatok teljesítésére kellő munka rendelkezésre álljon. Császerü lenne, ha az egyes járások lakossága szükség esetén kölcsönösen kiegészíté egymást, olyképen, hogy az egyes községek munkásei a másik községek segítségére mennek és viszont.

Katonai részről nyújtott támogatás és kiegészítés u. m. hadifoglalkozások átengedése, katonai munkások, lovak stb. vezénylése a hadtápkörletben, valamint ezen katonai teljesítmények fejében a polgári lakosság által nyújtandó egyszerű ellenszolgáltatásokra vonatkozó rendelkezések később fognak megállapittatni.

Az Erdélyrészi Visszatelepi Bizottság elnöke főképpen Háromszék, Brassó és Udvarhely vármegyék részére nagyobb mennyiségű igásokor kiutalását helyezte kiállításba.

A vetőmag szükséglet fedezésére a m. kir. földművelésügyi miniszter az Erdélyrészi Visszatelepi Bizottságnak Kolozsvárt nagyobb mennyiségű gabonát utalt ki. Ez a gabona a Visszatelepi Bizottság által több központi fekvésű városban fog elraktározottatni, ahonnan annak idején a polgári hatóságok a gazdáknak kiadják.

Ezen vetőmagot sem c-apatoknak sem bármily más alakulásoknak sem elharácsolni sem más uton igénybevenni nem szabad.

L-hetőleg jó termés elérése céljából különös gond fordítandó a vetőmag csiraképeségére és gyommentes tisztaságára. Az elvetendő gabonaműveknél a helyi szokások, a talaj összetétele, az éghajlati viszonyok és egyéb tényező feltételek tekintetbe és a vetőmag készletek számításba veendő.

A vetőmagvak előkészítése, tisztogatása, a trágya kihordása, a gazd. gépek és eszközök javítási munkálatai azonnal megkezdendők.

A hadseregpáncsnokság ezen segítő és nagyfontosságú rendelkezése gazdáink körében megyszerte általános örömet kelt s a rendelkezésre bocsátandó katonai segítséget biznyára teljes mértékben igénybeveszik.

A nikkel 20 filléresnek bevonása. A hivatalos lap esztörtéki száma közli, hogy az állami pénztárak és hivatalok kötelesek a huszfilléres nikkelérméket április harminczadikáig mindennemű fizetésnél és beváltásnál nővértékben elfogadni, mert a határidő leteltével megszűnik a beváltásra irányuló mindennemű kötelezettség.

Az állami segélyek megállapítása.

A honvédelmi miniszterhez mind gyakrabban érkeztek felszólalások és panaszok azért, hogy a hadicsoportokra szükséges személyes szolgálatok teljesítésére az 1912. évi LXVIII. t. cz. alapján bevont egyének családja részére többnyire azon okból, mert a bevont egyén a munkaadó, vagy a kincstár részéről díjazásban részesül, állami segély egyáltalában nem állapíttatik meg. Minthogy a segély iránti kérelmek elbírálásánál az 1914. évi 130.000 pénzügyminiszteri számú kiegészítő rendelet 9. § a tapasztalatszerűleg tövesen értelmeztetik, a kételyek eloszlátása és az állami segélyre egyébként igényel bíró családok érdekeinek megóvása céljából mihez tartás végett közli a miniszter, miszerint az a körülmény, hogy a hadszolgálati törvény alapján bevont egyén díjazásban vagy térítési díjban részesül, a segély megállapításánál csak akkor lehet akadály, ha ennek a díjazásnál egy napra eod összege nagyobb, mint amennyi volt az illető egyének, bevonulása előtti átlagos napi keresete. Ellenben, ha ez a díjazás kisebb az összeírás 7. hasábjában feltüntetett átlagos napi keresetnél, akkor a két összeg közötti különbözet erejéig a segély megállapítható. Abban az esetben azonban, ha a bevont egyén nem ugyanabban a községben (városban) teljesít szolgálatot, a hol családja lakik, a díjazása saját személyes szükségleteinek fedezésén kívül még a családja megélhetésének biztosítására nem volna elegendő: a család részére segély akkor is megállapítható, ha a jelenlegi díjazás nagyobb volna, mint a bevonulás előtti átlagos napi kereset.

Vetőmagot kell termesztetni.

Mezőgazdasági nép voltunk, de mezőgazdálkodásunk nagyon is egyoldalú, külterjes, a beltérjesebb, igaz hogy több munkát igénylő, de jobban is jövedelmező gazdasági ágakat elhanyagolják, zöldségfélék vetőmagjáért még most is milliókat fizetünk idegen államoknak, pedig azokat egy kis munkával magunk is ép oly jó minőségben termeszthetjük mint a külföld, mi által minden gazda szép pénzt szerezhethet aránylag csokely területről.

A földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett a vármegye alispánjához, a melyben felhívja figyelmét a zöldségfélék magvaiak itthon való termesztése nagy fontosságára, a közeli mezés javítása, megkönnyítése érdekében.

A közszükséglet kielégítésén felül, elsőrendű tényező ez a több termésítés megvalósítására, szociális általános közgazdasági szempontból is figyelmet érdemel, még valutánk javításán is munkálkodik az a gazda, aki ily magvak termesztésével kisebbit a külföldi behozatalt, a melyet arannyal kell megfizetnünk.

A mezőgazdasági üzemek ily irányu bereendezése elsőrendű hazafias feladat, mely a hazafias érdemen felül, a termesztő anyagi érdekeit is inkább jutalmazza, mint az egyoldalú gabonatermesztés. Kívánatosnak jelzi a miniszter, hogy minél több községben tétesszenek kezdeményező lépések vetőmagnak szántóföldi termesztésére. Az országos magtenyésztő és magnemesítő társaság, de magán magkereskedők is szívesen átveszik bármely mennyiségben a termesztett zöldségmagvakat.

A paradicsom, zöldborsó, zöldbab, mák, ugorka, saláta magtermelés csokely befektetéssel aránylag kicsiny helyen is megindítható, kiválóan jól fizet a vereshagyma, petrezselyem, murok, a fejes káposzta, a takarmányrépa, a melyek mindenikéből már most is nagy hiány van, a mely hiány a jövő évben még fokozottabb mérvű lesz, ha gazdáink már ez idén nem gondoskodnak a jövő év szükségleteiről.

A ki jó vetőmagvat akar termesztetni, annak törekednie kell a legjobb magot a legjobban el-

készített földbe vetni, azt a leggondosabban megmunkálni. A két nyári növények — petrezselyem, murok, káposzta stb. — közül a legtökéletesebb példányok teltetendők el, ne fecsérelje el a gazda idejét a sokféle magtermesztésre, lehetőleg kevés, de biztos fajtát termesztésére, még egész községek is, mert így nagyban való eladás-al jobba értékesíthetik terményeiket.

Gazdák, gazdasszonyok, már e tavasszal minél nagyobb mérvben kezdjék meg a veteménymagvak termesztését. Munkájukkal, saját anyagi érdekeiket, de a haza érdekeit is szolgálják.

Méhészek gyűlése.

Az Udvarhelyvármegyei Méhész egyesület f. hó 20-án tartotta az évi rendes közgyűlést Lányi Iure méhészegyesületi elnök vezettségével.

A közgyűlésre szokatlan nagy számban jöttek össze a tagok, mely körülmény élénk bizonyította annak, hogy a jelenlegi gondterhes időkben is sokan melegen érdeklődnek az egyesület ügyei iránt, a munkásságukkal új életre akarják kelteni egy gyalázatos bárbar nép középkori vandalizmusa által tönkretett megyei méhészetet.

Az egyesület titkára Gál Imre, kit a földművelésügyi kormány laudatlan ügyszerető juttatmaul a méhészeti körzet élére állított, számolt be az egyesület 1916. évi működéséről, majd a pénztár és anyagszertár vizsgálat eredményét közölte Derzsi Samu egyleti alelnök.

A közelmúlt munkálkodása egy nagy lépéssel vitte elé az egyesületet. A méhész telep mellett Simó József-féle épületen belső telek megvásárlása, egy rokkant székely katonának a telepen állandó fizetés melletti alkalmazása, a járási méhész körök felállítására, a tönkretett méhészetek helyreállításához szükséges intézkedések meglétele, tanúságot tesznek arról, hogy nem a pusztaszavak, hanem a célirányos tettek alapoznak meg egy intézményt s teszik azt naggyá, virágzóvá. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy a gyümölcsstermelés fokozása céljából a beszűntetett gyümölcsfaiskola új'li beállítását fogja kérelmezni.

D. Pál Lajos alsósófalvi ref. lelkész szemléltető felolvasása a „42 es Boczonád.“ kapirról a tagok élénk tetszésével találkozott.

A kisebbségi választmányi tagok helyett beválasztottak, illetve újra választottak; Ambrus András, Biró János, Blájer Balázs, Csiki Lőrincz, Demeter Miklós, Elek György, Dr. Hinkelér Fels Ákos (uj), Illatky Miklós (uj), Kolombán Lajos (uj), Kosza Miklós, Lakatos Tivadar (uj) és Mirese Dénes (uj).

Az egyesület, megtisztulva az oly tagoktól, kik az egyesülettel szemben fennálló igen csokely anyagi áldozatukat is elfeledve, nem nézték a közszélt, egy intézmény felvirágzását, jelenlegi szeszötételében s még a belépő tagokkal együtt hivatalos Udvarhelymegyei méhészetét oly nivóra emelni, mely büszkeséggel szolgálja a székely népet s a méhészkedést egyik igen jól jövedelmező forrásnak fogja tekinteni.

A közgyűlés bíró Ghillány földművelésügyi miniszternek az egyesület hathatós támogatásáért őszinte köszönetét fejezve ki, véget ért. (V-6.)

Birtokosok és földbérlok figyelmébe.

A városi tanács felhívja a birtoktulajdonosokat és földbérlokot, hogy f. hó 28-án délig a városi tanácsba Lakatos Tivadar gazdasági tanácsosnál jelentsek be, hogy a múlt év őszén mőkora területet vetettek be, f. év tavaszán mennyit vetettek be a mennyi terület marad megmüveletlen. Ez adatokra a városi tanácsnak azért van szüksége, hogy tájékozást szerezzon arról, hogy kinnek van ígás, vagy kézimunkára szükség, hogy e munkaerőt a katonaságtól kérhesse.

Nyilvános nyugtázás.

A hadiárva leányok Kolozsvárt létesítendő Otthona javára hozzám a következő adományok érkeztek be:

Máthé Lajos firtosváralyai unit. lelkész gyűjtése 9 K 60 f, Pál István apát-plebános gyűjtése 46 K, Katona Ferenc firtosmartonosi unit. lelkész gyűjtése 20 K 82 f, Pap Zsigmond énlaki unit. lelkész gyűjtése 10 K, Badó Ödön székelymuzsmai ref. lelkész gyűjtése 5 K, Péter János és neje alsó-boldogfajvi tanító gyűjtése 4 K, Kádár Dénes nagygalambfalvi ref. lelkész gyűjtése 15 K, Ziegler János erkedi evangélikus lelkész gyűjtése 10 K 10 f, Bucsí Endre homoródszentlászlói ref. lelkész gyűjtése 16 K 34 f. Összesen 136 K 86 fillér.

Bucsí Endre homoródszentlászlói ref. lelkész a Hoheuberg Zsófia Gyermekvédelmi alap javára 7 K 92 fillért gyűjtött.

A gyűjtött összegeket rendeltetési helyére juttattam. Ugron János, főispán

Az iparos szinek romjai.

Miről évtizedek óta annyit vitatkoztak, tárgyaltak és alkudoztak a buzgó városatyák, a háboru pusztító kezétől végre megoldást nyer.

Az ellenesleges oláh megazállás ideje alatt leégett iparos szinek falmaradványai a rendőri helyszíni tárgyaláson szakértőileg közveszélyosnek találtattak, a figyelemmel a közrendőri, közegészségügyi és köztisztasági érdekekre a rendőrfőkapitány határozatilag elrendelte, hogy azok még e hóban a tulajdonosok által lebontassanak, s az épületek helye utca szintben egyengetessék. A telek kisajátítása, illetve a város által leendő megvásárlása iránt a tárgyalások szintén megindultak.

Mint értesülünk a városi tanács komolyan foglalkozik a régi városház lebontásának eszméjével is, mert a már teljesen rozogává vált épület fenntartása többbe kerül mint a mennyit jövedelmez, s a lebontás által végre megoldást nyerna a piac rendezésének kérdése is.

Fogoly magyarok a forradalom országában.

A világháboru vezetésében most az orosz forradalom képében az események színterére robbannak a szabályozhatatlan erők. Amit eddig a harcsteren nem lehetett eddig kivívni: a békét, várja ettől a véros orosz orkántól az emberiség. Ezért reszket föl a megkönyebbülés az emberi szivekben. S a forradalmi hírek olvasásakor megdobbzan egy nagy érzés, melylyel Oroszországban levő foglyainkra gondolunk. A háboru forogata kiszakította őket a polgári életből, a harcsterenre cibálta őket, ott irtózatoss halálpróbákat állatott ki velük és végül eltépte őket tőlünk messzire. Nehéz napokat éltek ők az orosz kormányzóságokban, leveleink, távirataink a szerzeteknek és gondoskodásnak jelei csak hosszú idő alatt, nagy nehézségek közt jutottak csak el hozzájuk. Itthonmaradt milliók szívükön meleggették Magyarországot messzire és ezenvedések közé szakadt hűit, de nem lehetett nekik mindazt megírni, elmondani, amit itthon irántuk éreztek. Vártuk a napot, amikor a béke fölvirrad és Európa szélső területeiről, Szibéria és Ázsia idegen zónáiból megjönnek ezek a fegyvertelen seregek, akiknek szenvedésén megint más dal zong keresszül, mint a lövészárkokban. És most ott vannak ezek a megpróbált emberek a lángháborult Oroszországban, ahol vér és tűz közt a háboru halála és egy népszabadság születése vajudik a világ szinpadára... Olyan zürzavar még mindaz, ami ebből a forogtóból képpé gyűlik előttünk... érzéseink és vágyaink keresztül sóhajtanak a nagy kaoszon: távol ezenvedő testvéreinket ne érje ebből semmi rossz!

HIREK.

Székelyudvarhely, márcz. 25.

Pro Transsylvania.

Menő! nagyobb mértékben merülnek el a háboru okozta nyomoruság öroméb, annál erőteljesebben dobban meg a nagy társadalom lelke a nemcseselekedetekért. Ezer esztendő történelmében soha sem volt nagyobb a magyar, mint ma. A világ ellenséggel szemben ereje bámulatos, a benső iuség enyhítésére szervezett ereje csodákat művel. A nemzetek sorsa a csapásokban kovácsoódik; a mi nemzetünk jövője a világháboruban pocsétteltetett meg újabb ezereztendőre. Egységesek vagyunk a világfájdalomban, egységesek a viharzó küzdésekben, elválaszthatatlanok az irgalmasság nemcseselekedeteiben.

Csak pár héttel ezelőtt tömörült össze Zita királyné Őfelsége legnagyobb védnökege alatt egy társaság Erdélyt, hogy az orvul támadó oláh-ság által bemooszolt földünket a hazafiai szeretet mélységes melegevel megtisztítsák a hadjárat nyomában felfakadó nyomor és szenvedésektől. Elhangzott a jelszó: *Pro Transsylvania!* És meg számlálhatatlan sokaságban jönnek az áldozatos lelkok, hogy Erdély jövő generációját megmentésük s a gazdasági élet rendjét helyreállítsák.

Csak nem régen zártuk le az első számlát a kiosztott apró gyermekcipőkről és ime már megérkezett a második szállítvány: *1250 drb fiú felsőruha, 1100 drb leány felsőruha, 2000 drb fiú alsőruha, 1600 drb leány alsőruha, egyéb ruhafélékben 504 drb, mihez még 440 pár I. minőségű bőrtalpu cipőt, 1998 drb futalpu cipőt és 1000 drb javított bakancsot adott az udvarhelyvármegyei székely gyermekeknek a Pro Transsylvania.*

Nagy számba, de követni fogja ezt több számba is a székely hadi árva s más senyvedő gyermekekért, kiket a jövő életnek meg kell mentenünk.

Nyomort és szenvedést kergeti az emberi szeretet, mely a háboru ban oly izzóvá lett, hogy nemcsak a háborura, de a béke idejére is gyümölcsöket termelhet. Soha nem voltunk oly nagyok, mint ma — soha se szerottük egymást jobban, mint ma. És e felemelkedésre e magasztosan szép testvári szeretetre a nemzet édes anyja a királyné Ő felsége tanítja nemzetét. Áldott legyen ki az Ur nevében jön és az irgalom rózsáit fakasztja a szenvedés tanyáin.

Távíratok. A világháboru legizgalmasabb időszakára következett. Minden hír azt jelzi, hogy 1917 ik esztendőben a döntés bekövetkezik. Napnap után szenzáció események várhatók, miért is az *Udvarhelyi Híradó* intézkedett, hogy a fontosabb híreket — az eddig küldött hadszíntéri jelentéseken felül, dróton azonnal megkapja. Ezeket a távirati jelentéseket rendszerint kiadóhivatalunk kirakatában függesztjük ki, míg a szenzáció eseményeket külön kiadásban hozzuk a közönség tudomására. Sajnos, sok a panasza, hogy a kifüggesztett táviratok a legtöbbször olyan zavarosan vannak leírva, hogy a közönség a hieroglifákból kikoszolni alig, vagy egyáltalán sehogy sem tud. Szerkesztőségünk a közönség legelőzékenyebb információját tűzte ki maga elé és így, mikor jelentékeny áldozatok árán igyekezik az eseményekkel haladni, végtelen bántó és bosszantó, hogy akkor a küldött táviratok olyan zavaros leírásban adatként ki, hogy tisztára hasznavehetetlenek. A háboru sok minden megvált, de a táviró drótját nem koptatta meg, miért is intézkedést kérünk, hogy az érkező sürgönyök a feladott szövegben adassanak ki és pediglen megérkezésük után azonnal.

A lóosztályozási körletok. A hadügyminiszter az ideai lóosztályozási körletoket újabban megállapította. Az új beosztás szerint *Udvarhelyvármegye* a *brassói nyilvántartási körletbe* tartozik.

Közgyűlés a városházán. Székelyudvarhely város képviselőtestülete hétfőn, 19 ikén a polgármester elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés elfogadta a tanácsnak a Budapest szállóval a katonai átvonulási szállásokra 3-50 K egységárban kötött szerződést. A díjokokról alkotott szabályrendeletet jóváhagyták. Ezerint a városi díjok az 1-3 évben 210 K napidíjjal alkalmazhatóak, mely összeg nyolcz évi szolgálat után 350 K-ra emelkedhetik. A tanács által birt helyiség bérletének felemelése iránt benyújtott kérését elutasították. Egyes községi pótdadók adóalany hiánya miatt törültek. A korábban megszavazott 100 ezer K-ás kölcsönből még fel nem vett 50 ezer K-t a közgyűlés a tanács rendelkezésére bocsátotta. Miután a tanonc iskola költségvetését megállapították a Dr. Elokés Dénes ajánlatát, mely szerint 250 waggon hasáb tűzifát a közönség részére 550 K-ás árban átenged, elfogadták, a közgyűlés véget ért.

Tisztviselők konyhakertészete. A székelyudvarhelyi állami és közigazgatási tisztviselők nem régiben határozták el, hogy konyhakertészeti létesítést létesítsenek. A konyhakertészeti létesítési tárgyában a szükséges intézkedések megtételére a terület biztosított. A polgármester intézkedett, hogy a terület mihamarabb művelés alá vétessék és most nincs más hátra, mint a tisztviselők elnöksége által kibocsátott aláírási íven minden tisztviselő, ki a konyhakertészeti munkában részt vevni nevét aláírja s a kívánt nagyságu kertet megjelölje.

Vitézségi aranyérem. Örömmel vesszük a hírt, hogy egy megyénkbeli székely fiut a vitézségi nagy aranyéremmel tüntettek ki. *Fitori Miklós*, tisztihelyettes, rákoskereszturi illetőségű a kitüntetett, akinek mellét eddig is a bronz, a kis ezüst, két nagy ezüst vitézségi érem díszíti. Egyike a 3 ik honvéd huszárezred legkiválóbb katonáinak s a gyönyörű feldiszipítést még hozzá az egész tisztikar becsülése és szeretete teszi igazán értékes. A legúnségszerűen egyszerűen imádják. Igazi székely góbb: csesz, óvatos, de a kellő pillanatban gyors mint a tigris és bátor, mint egy oroszlan. Vezetésre termelt, tipikus példánya a magyar huszárnak. Hősiessége, tetteinek és érdemeinek nagy száma valósággal legendaszerű, oly annyira, hogy legutolsó szemléje alkalmával, mikor Ő felségének a királynak bemutatották, maga Őfelsége adományozta neki a többi jól megérdemelt kitüntetés mellé a nagy aranyéremet. Mi pedig örömmel regisztráljuk a hírt és gratulálunk hozzá neki is, a közönségnek is, akire ilyen szép dicsőséget hozott.

Az április 30 ig felmentettek figyelmebe. Székelyudvarhely város polgármestere közli, miszerint a *IV. pótszömlén* alkalmasnak találta és f. évi április 30 ig felmentett népfelkölök felmentését a honvédmiszter csak abban a rendkívüli esetben hajlandó meghosszabbítani, ha a felmentettek sem hozzátartozóikkal, sem fogadott egyénekkal nem pótolhatók. Felhívja a polgármester az ilyen népfelkölöket, hogy felmentésük lejáratá előtt pótlásukról, vagy helyettesítésükéről okvetlenül gondoskodjanak.

Halálozás. Baróti *Balázs* Endre, a budapesti jászvásári pályaudvar főraktáros, életének 50-ik évében, márczius 19 én meghalt Pestmegyében, Rákocsabán. A boldogult egyike volt a székely szívósság és szorgalom mintaképének. Nyugodjék békében!

Pap Z. József életének 68-ik évében, folyó hó 23 ikén elhunyt. Közbecsülésnek örvendő, derék ember távozik a megboldogultban, ki évtizedeken keresztül buzgalom szolgája volt a községnek, s talpraesett ötleteit, a város gazdasági fejlődésének mikéntjére tett észrevételeit mindig nagy érdeklődéssel hallgatta meg a képviselőtestület, melynek legbuzgóbb tagja volt. A menekülés úgy az ő, mint a felesége egészséget aláásta, s előbb a jó hitves, most pediglen a férj zárta le szeméit. Emléke legyen áldott. A megboldogultat ma, vasárnap, délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra. Halálával fiát *Pap Z. Endrét* családjával és számos rokont borított gyászba.

„Calea Vanatorilor“. Az ellenséges megszállás alatt az oláh katonák különös előszeretettel rajzolgattak különböző feliratokat a házak falára, melyek még ma is sok helyen hirdetik az oláhok rövid uralmát. A melegebb idők beálltával most már nem levő akadály a falak lemeszelése vagy befestésének, a rendőrség ez uton is felhívja a háztulajdonosokat, hogy a feliratokat most már mielőbb tüntessék el.

A gazdasági fölmentések meghosszabbítása. A honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértőleg 6000—Elo. m. g. A. szám alatt rendeletet adott ki a mező- és erdőgazdasági érdekből meghatározott időre engedélyezett fölmentések meghosszabbításáról. A rendelet szerint a honvédelmi miniszter és a hadügyminiszter által mező- és erdőgazdasági érdekből fölmentett összes egyének fölmentését, tekintet nélkül arra, hogy népfelkölöről, tartalékosról vagy póttartalékosról van szó, valamint az említett miniszterek által és a honvédkerületi, katonai (hadtest-) parancsnokság által az erdőgazdasági érdekből fölmentett, de csak a népfelkölállományba tartozó egyének fölmentése, a mit már régebbi körrendelet alapján márczius 31-ig meghosszabbítottak, továbbá az említett hatóságok által időközben engedélyezett és márczius 31-én lejártó mező- és erdőgazdasági fölmentéseket további rendelkezésig meghosszabbítják. A bányafa- és talpa termelésnél alkalmazott fölmentéseket arra való tekintet nélkül, hogy az illető népfelköl, tartalékos vagy póttartalékos, meghosszabbítják. A meghosszabbításra vonatkozó határozatot, mint eddig történt, a járási főszolgabírók és a polgármesterek hozzák meg. A rendelet csak mögöttes országgrészbellekre és legénységi állományu mező- és erdőgazdasággal foglalkozókra vonatkozik.

Husvétli cukor a zsidóknak. A Czukor Központ a város területén lakó izraelita lakosság husvétli cukorszükségletének fedezésére *Tórró és Farkas* székelyudvarhelyi cégnek a selypi cukorgyárból szállítandó 20 q husvétli cukrot utalt ki.

Óvatolják a váltókat. A m. kir. miniszterium 1916. évi 2087—M. E. számú *moratorium feloldó* rendelete értelmében az 1914. évi *augustus hó elseje előtt* lejárt, vagy kiállított váltókra kiterjesztett moratorium 1916. év október, illetve november havával *teljesen megszűnt*, úgy hogy ezen váltók már most *teljes összegben felhajthatók.* Az 1914. év *augustus elseje után* kiállított váltókra vonatkozó óvás felvételének a határidejét a m. kir. miniszterium 1917. évi 705—M. E. számú rendeletével *f. é. június hó 4 ig* bezárólag meghosszabbította. A rendeletről azonban kitűnik az is, hogy az említett határidő meghosszabbítása *esuttal utolsó ízben történt.* Tekintettel arra, hogy az előrelátható nagyfoku munkatorlódást elkerüljék, a pénzügyminiszter a lejárt váltókat már *f. é. április hó 1-től* kezdődőleg fogják időszertint beosztva óvatoltatni. Ennek fogva az adósok érdekében áll, hogy lejárt váltóikat fenti időponton belül már költség kimelésből is rendezzék.

Hogyan lehet táviratozni és telefonálni. A kereskedelemügyi miniszternek a napokban költ rendelete értelmében folyó évi márczius hó 5-étől kezdve az ország keleti és délkeleti részén posta-távirda távbeszélő forgalomra nézve együtötöten tiltott területek a következők: Fogaras, Brassó, Háromszék, Nagyküllő, *Udvarhely*, Csik, Maros-Torda, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód és Miramaros vármegyék egészen, továbbá Kolozsvármegyének keleti, mezővárosi és nagysármási, Torontál megyének anfalvi, nagybecskereki, pancsovai, Tamesmegyének: kevevári és fehértemplomi, Krassószörény megyének: orsovai és ujmoldovai járása, Hunyad megye petrosényi és Szobán megyének nagydisznódi járása. Ugyanazon vármegye területén belül maradó (hatósági és magán) távbeszélgetések az említett vármegyékben is *kivéve* Miramaros, Beszterce-Naszód, Maros-Torda, Csik, *Udvarhely* és Háromszék vármegyék újból meg vannak engedve, ha a vezeték lefoglalása lehetővé tesz. Magán táviratok tiltott területek kivételével Magyarország és Ausztria területéről közvetlenül küldhetők Miramaros vármegyébe, a tiltott területeket képező erdélyi részekbe és Krassó-Szörény, Te-

mes és Torontál tiltott területeire is, amelyek Budapest cenzurázandók, addig mehetnek táviratilag, azután postával továbbíttatnak.

Uj hadnagy. *Beke* Albert nagyalambfalvai áll. isk. igazgató zászlóat, ki egyéves önkéntes szakaszv. fővel vett részt a Maliu, Kolmalu, Navoszielszky, Luczki csapatokban, hol a fia orosz fogságba esett, maga pedig megsebesült, — a király folyó évi február 1 i ranggal népfelkelő hadnagyak nevezte ki. Zászlóalj parancsnoksága mint kötelességtudó bátor katonát örömmel terjesztette fel e jól kiérdemelt előléptetésre.

Felhívás és nyilvános nyugtázás. A következő sorok közlésére kértünk föl:

A közeledő loosztályozásra tekintettel, ez uton is felhívom járásom áldozatkész gazdaközönységét, hogy lovaik vételárának 2% át, mint önkéntes adományt, 1/3 részben a Vörös Kereszt-egylet oklándi fiókja, 1/2 részben a járási segítő bizottság pénztára javára Szakáts Miklós ur oklándi lakos kezeihez, mint e két egylet jelenlegi pénztárosához befizetni sziveskedjenek. Ez alkalommal nem mulaszthatom el a járási segítő bizottság pénztára javára az eddig hozzám közvetlenül befizetett lóvétélár % összegok nyugtázását.

Befizetett összegek 1914. évben:

A homoróddaróczi kjegyző utján . . .	K 169 50
A h.-almási " " " . . .	41 50
A bardorzi " " " . . .	149 90
A f.-rákosi " " " . . .	10 50
Forenca Domokos égel lakos	10 50

1915. évben:

A vargyasi községi jegyző utján . . .	K 480 —
Az oklándi " " " . . .	416 —
A zombori " " " . . .	101 58
A h.-daróczi " " " . . .	136 —
A h.-almási " " " . . .	68 —
A h.-szentmártoni postahivatal	272 —

Fogadják ez uton is a nemes szívű adakozók hálás köszönetemet. Szabady Tivadar főszolgabíró.

A meneküléskor eladott szarvasmarhák. Érdekes döntést hozott a kolozsvári kir. tábla. Ugyanis egy peres esetben kimondta, hogy a menyiben a menekült a menekülés közben olyan kikötéssel adta el szarvasmarháját, hogy hazatérés után az eladási áron visszavásárolhassa, — joga van azt most a vevőtől visszakövetelni. Ez a lehetőség bizonyára sok menekült székelynek jelent örömet, mert visszajuttatja szomorú kénytelenségből elkótyált állatait birtokába.

Nemzetközi halottszállítási iroda. Ilyen is alakult már. Szükségessé tette a hosszúra nyúlt háború által követelt sajnálatosan sok emberáldozat. Ez az új és humánus vállalat segítségére van a családoknak abban, hogy hősi halált halt szeretteiket exhumálathatják és hazaszállíthatják. Az ezekkel járó mindennemű intézkedéseket a vállalat végzi. Az iroda Budapestben, Andrásy ut 11. sz. alatt van.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

Hirdetmény. (75—917. sz.) A Gazdasági Egyesület a szüzugyalt ez évben is az ábránfalvi legelőt fogja legeltetni. A bejelentések a titkárnál Kossuth-utca 38. sz. eszközlelők. — Egy drb legeltetési díja tagok borkjuja után 18 K, nem tagokól után 20 K. Az elnökség.

Meghívó. (74—1917. sz.) Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület f. év április 10-én, a vármegyeház kiatermében rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat. 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés 1916-ról. 3. Az 1916. évi zársumadás és a számvizsgálók jelentése, az ezzel kapcsolatos indítványok tárgyalása, a felmentés megadása. 4. Alapszabályszerű időben beadott indítványok tárgyalása. Községek, gazdakörök, birtokosságok egy-egy kiküldöttjük által képviselhetik magukat, akik megbízásukat az elnök-nél igazolják. Székelyudvarhelyt, 1917. márczius hó 24. *Hlatky* Miklós g. e. titkár. A közgyűlést megelőzően d. e. 9 órakor a választmány tartólést a kisteremben, a közgyűlési tárgyak előkészítése céljából.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár mérlege. Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár igazgatósága a napokban tartott ülésében megállapította az 1916. üzletév mérlegét.

A mérleg 49,212 K 27 fillér nyereséggel zárult, mely az 1915. évi eredményeül 53,365 K-val kevesebb, a mi abban találja indokát, hogy a fogyasztási és más gazdasági cikkek hihetetlen magas áron való forgalomba kerülése, továbbá a különböző segélyek címén beözlő milliók lehetővé tették, miszerint a gazdasági, kereskedelmi és ipari téren váltóval dolgozó közönségünk kereskedelmi életét készpénzforgalommal bonyolította. Ez pedig magával hozta, hogy új kihelyezések kerlátolt számban kerültek piacra s a régebbi váltóadósságokat is jelentékeny részben visszafizették. A forgalom s így a beállott jövedelem csökkenés azonban természetesen következménye annak is, hogy az intézet takarékpénztári jellegét szigoruan megőrizte és semmiféle háborus konjunkturális üzletekben nem vett részt.

Az igazgatóság az április 1-ére összehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az *osztalék* 5%-ban, vagyis részvényenként 10 K-ban állapítsák meg. A tartalékalapnak 10%, a nyugdíj alapnak 4%, jótékonyági célokra 3% jut.

A pénztár az év folyamán kibocsátott *hadikölcsönre* 1.122,700 K jegyzést eszközölt, az intézet tulajdonában levő hadikölcsön kötvény 570 000 K értéket képvisel. A betét állomány 4.452.728 K-t tesz ki, míg a váltótárca 2.515,367 K-ra szállt alá. A jelzálog-kölcsönök 1.550.305 K, a folyószámla 118,631 K és az értékpapír-számla 826,179 K-t tüntet fel.

A poralaku marhasó forgalmának újabb szabályozása. Azokia az akadályokra való tekintettel, a melyekbe a zsákok beszerzése az anyaghiány folytán ütközik, a pénzügyminiszter a poralaku marhasónak a sóvásárló felek részére, kincstári zsákokba való csemagolását, további rendelkezésig beszüntette és elrendelte, hogy a sóeladó hivatalok ezenül a poralaku marhasóval együtt a felekek zsákokat ne szolgáltatassanak ki. Minthogy pedig a marhasónak az 1916—17. évi sóátáblázat szerint megállapított eladási árai, az 1906 évi 40932 ez. p. m. körrendeletben megjelölt, métermázsánként 1 kor. 60 f. nyi zsák, vagy sajtólási költséget is magukban foglalják, a poralaku marhasónak zsákok nélkül való kiszolgáltatása esetén ez az összeg a vásárló fél javára leszámíttatik. Természetes, hogy a sajtolt marhasónál ilyen árleengedésnek helye nincs.

Feloldó szerkesztő: BECSEK ALADÁR.
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Sz. 493—1917. kj.

Árverési hirdetmény.

Abásfalva község tulajdonát képező kocsamház, a vele járó korlátlan italmérséi joggal Abásfalva község házánál 1917. évi **április hó 18-án** d. u. 2 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Bérleti idő 3 év.
Kiküldési ár 500 korona, utóajánlatok el nem fogadhatnak.
Árverési feltételek a jegyzői irodán megteudhatók.

Abásfalva, 1917. márczius 18.

Sándor, jegyző.

Szám 272—1917. kj.

Bérbeadási hirdetmény.

Közírré teszem, hogy Székelydobó község kocsamhelyisége a kimérséi joggal és szatócs üzlethelyiséggel 3 évre haszonbérbe adatik 1917. **április hó 1-én** a községi bírő házánál. Kiküldési ár 400 korona.

Árverési feltételek közigyzői irodán megtekinthetők.

Székelydobó, 1917. márczius 15-én.

György Venczel kjegyző.

A székelyudvarhelyi kir. járásbíróság.
Szám 1492—1917.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. járásbíróság közírré teszi, hogy az állítólag elveszett következő okirat: C. 911661. C. 911652. C. 911653. C. 911654. számu 1000—1000 korona névértékű állami járadék (III. hadikölcsön) kötvény megsemmisítése iránt az eljárást Tifan Pálus ez. Tamás Márta székelyvársági lakos kérelmére folytatba tette. Eanél fogva az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságól mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani.

Székelyudvarhely, 1917. évi márczius hó 18. napján.
Csanády s. k.
A kiadmány hitelül: **Izsák** s. k., shiv. tisztv.

Homoródti járás főszolgabírájától

Szám: 1123—917. kl.

Pályázati hirdetmény.

Kiss Endre oklándi körjegyzőnek, mint a m. kir. 24. h. gy. e. hadnagyának hősi halála következtében megüresedett oklándi körjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy 1883. évi l. t. cz. 6. § a, illetve az 1900. évi XX. t. cz. 2. § ábaa előírt képesítésüket az eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi április 11-ig nyújtsák be.
Javadalmazás:

1. Fizetés 2000 kor.
2. Lakbér 360 "
3. Irodaiállomány . . . 320 "
4. Uti állomány 160 "
5. Szolgatartási étel. . . 240 "

és a magánmunkálatok után szabályrendeletileg megállapított díjak.

A választást Oklánd községbíróságánál folyó év **április hó 12-én** d. e. 10 órakor fogom megtartani.

Oklánd, 1917. év márczius 18.

Szabady Tivadar,
főszolgabíró.

Husvételi és művészi képes lapok

***** dus választékban *****
a Becsek D. Fia könyvnyomda papirkereskedésében.

A T. öröktető közönség figyelmébe!

A gőzmalom a husvétli ünnepekig állandóan üzemben lesz.

Fabián József.

Ruggyanta bélyegzők

a BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDA papir- és írószorkereskedésében jutányosan megrendelhetők

Az

Udvarhelymegyei Takarékpénztár

Részvénytársaság

1917. április 1-én d. e. 9 órakor Székelyudvarhelyt hivatalos helyiségében tartja

XXXV. évi

rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság szabályszerű felmentése.
3. Tiszviselők részére beszerzési segély engedélyezése.
4. Az alapszabály módosítása.
5. Választások a 27. és 92. §-ok értelmében.

Figyelmeztetés. A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok ezen figyelmeztetéssel hivatalnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés megnyitásaig lehetőleg a megelőző napokon az intézet pénztáránál letenni és magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

A mérleg, valamint az igazgatóság évi jelentése a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a t. részvényesek rendelkezésére áll.

Székelyudvarhely, 1917. márczius 1.

Az igazgatóság.